

**НАЯВНІСТЬ, ЗАГОТІВЛЯ ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ
ВИКОРИСТАННЯ ДЕРЕВИНИ У ФІЛІЇ
«ЖОВТНЕВЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»**

Костюк М.О., гр. 205-22м-03, **Волос О.В.**, гр. 205з-22м-01
Науковий керівник – д.б.н., проф. **Карпець Ю.В.**
Державний біотехнологічний університет

Головною прибутковою продукцією підприємств лісового господарства, яка отримується від проведення рубок є ділові круглі лісоматеріали, реалізація яких складає основну частину доходу підприємств. В Україні з 01 січня 2019 року здійснено остаточний перехід на національні стандарти, які гармонізовані з європейськими. Це внесло значні зміни у систему державної стандартизації в цілому, та у систему стандартизації лісових товарів зокрема. Логічно припустити, що такі зміни призведуть до відповідних змін і у показниках заготівлі і використання деревини у підприємств лісового господарства. Тому, метою роботи був аналіз наявності, заготівлі і використання ділових круглих лісоматеріалів у ДП «Жовтнєве ЛГ» у зв'язку зі змінами у системі стандартизації.

Аналіз проводився на основі матеріалів лісовпорядкування, планових, звітних та технологічних документів лісгоспу, а також власних спостережень.

Так, наявність деревини для лісозаготівлі по лісгоспу за 5 років суттєво не змінювалася, хоча на 2019 і 2020 р. було відведено у рубку дещо менші обсяги деревини. Планові обсяги рубок головного користування були стабільними, але становили лише близько 8 % від загального обсягу, що є негативним для економіки лісгоспу в цілому.

У загальних фактичних обсягах заготівлі деревини помітне скорочення було у 2019 р., що пов'язано з переходом на нову систему стандартизації, зниженням попиту на внутрішньому ринку та нагромадженням значних обсягів залишків у поточному році та у попередні роки. Збільшення заготівлі було у 2020 р., але за рахунок рубок пов'язаних з формуванням та оздоровленням насаджень. Виконання плану лісозаготівлі не було стабільним і дещо змінювалося за 5 років. У 2018 і 2019 р. було деяке недовиконання за всіма показниками. В той же час вже у 2020 р. було відзначене перевиконання за рахунок лісосік попереднього року. За породним складом заготовленої деревини абсолютну більшість становить твердолистяна деревина, в першу чергу – дуб звичайний, що є позитивним для економічних показників лісгоспу, оскільки ціни на цю деревину є вищими від м'яколистяної і хвойної деревини. Так, у структурі заготівлі деревини лісоматеріали твердолистяних порід сумарно становлять понад 70 %.

У обсягах заготівлі лісоматеріалів за всіма видами за призначенням було приблизно однакове зниження у 2018 і 2019 рр. із наступним збільшенням протягом 2020 і 2021 рр. Але у структурі заготівлі деревини частка ділових круглих лісоматеріалів незначна – лише приблизно 20-25%, що в цілому, негативно впливає на економічні показники. У використанні заготовленої деревини абсолютне переважає реалізація на внутрішній ринок. Частка використання деревини для власної переробки є досить низькою – всього 3% від загального обсягу. При цьому частка власної переробки ділових круглих лісоматеріалів становить лише приблизно 1% щорічно.

Перехід на нову систему стандартизації почався фактично у 2017 р. і зумовив деякі затримки в процесі реалізації ділової деревини, що, в свою чергу, призвело до значного зростання залишків ділової деревини на складах протягом 2017-2020 рр. При цьому залишки дров'яної деревини суттєво не змінювалися за проаналізовані 2015-2021 рр. і були на рівні технологічної норми (5-10 %). Так частка ділової деревини у структурі залишків за 2017-2020 рр. становила 70-80%

Валовий дохід по лісгоспу за 2017-2021 рр. поступово зростав, але при цьому відбувалося значне зростання і витрат лісгоспу. Рівень валового прибутку за ці роки майже не змінювався. Рентабельність економічної діяльності по ДП «Жовтневе ЛГ» суттєво не змінювалася, але мала чітку тенденцію до зниження за останні роки.

В цілому, лісгоспу варто приділяти більше уваги пошуку шляхів більш вигідного використання ділової деревини, зокрема нарощуванню власної переробки круглих лісоматеріалів, оскільки це становить значний потенціал для підвищення показників господарської та економічної діяльності.

Таким чином, нами показано, що під час переходу на нову систему стандартизації у ДП «Жовтневе ЛГ» відбулися деякі зміни у показниках заготівлі і реалізації ділових круглих лісоматеріалів, зокрема було тимчасове зниження цих показників. За останній рік заготівля і реалізація ділової деревини в цілому зросла, але дохід від реалізації суттєво не змінився порівняно з витратами підприємства. Після переходу на нову систему стандартизації рентабельність виробництва дещо знизилася, але фактично залишилася на попередньому рівні. Відзначено, що лісгоспу варто приділяти більше уваги пошуку шляхів нарощування власної переробки ділових круглих лісоматеріалів для покращення економічних показників діяльності.